

OPIS ŠTUDIJNÉHO ODBORU

Platný od: 5.9.2005

(a) Názov študijného odboru:

(b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje a štandardná dĺžka štúdia študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

(c) Obsah študijného odboru:

(c1) Všeobecná časť

Študijný odbor *FYZIOLOGICKÁ A KLINICKÁ VÝŽIVA* pripravuje zdravotníckych pracovníkov pre fyziologickú a klinickú výživu. Absolventi študijného odboru Fyziologická a klinická výživa získajú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania zdravotníckeho pracovníka - dietoterapeut - bakalár (Bc.).

Dietoterapeut je zdravotnícky pracovník, ktorý má odbornú spôsobilosť poskytovať a realizovať požiadavky správnej - fyziologickej výživy zdravých osôb a požiadavky liečebnej - klinickej výživy chorých osôb. Je spôsobilý pracovať samostatne alebo v skupine zdravotníckych pracovníkov pri plánovaní, realizácii, koordinácii a vyhodnocovaní:

- fyziologických požiadaviek na správnu výživu jednotlivých zdravých osôb ako aj populačných skupín a to v zariadeniach spoločného stravovania škôl, organizácií, pracovných kolektívov, najmä z hľadiska primárnej prevencie neinfekčných ochorení hromadného výskytu,
- požiadaviek na výživu chorých osôb na klinických oddeleniach nemocníc cestou oddelení liečebnej výživy a stravovania, ako aj individuálnych pacientov v ambulantných zdravotníckych zariadeniach, ústavoch sociálnych služieb, kúpeľných zariadeniach atď.

Absolvent študijného odboru fyziologická a klinická výživa sa uplatní v riadiacej, výskumnej a výchovnej oblasti.

Absolvent bakalárskeho štúdia v odbore fyziologická a klinická výživa po vymedzenej odbornej praxi sa môže špecializovať v špecializačných odboroch určených v Nariadení vlády SR o ďalšom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov.

(c2) Opis prvého stupňa

Teoretické vedomosti

absolvent študijného odboru musí:

- ovládať aktuálne teoretické požiadavky na fyziologickú a klinickú výživu, spôsoby jej praktickej realizácie a edukáciu zdravých a chorých osôb,
- mať dostatočné vedomosti z medicínskych disciplín, najmä z anatómie, biochémie, fyziológie, patofyziológie, internej medicíny, chirurgie, pediatrie, gynekológie, pôrodnictva, neurológie, psychiatrie, onkológie, ošetrovateľstva,
- ovládať základy potravinárskych komodít, chémie potravín, potravinárskych a kulinárnych technológií,
- dokonale poznať zásady hygieny a epidemiológie výživy,
- disponovať poznatkami z psychológie, sociológie, etiky, pedagogiky a základov manažmentu,
- ovládať svetový jazyk, prácu s počítačom a jeho využitie v odbore,
- mať informácie o spôsobe publikačnej aktivity a práci s masovo-komunikačnými médiami v oblasti výživy.

Praktické schopnosti a zručnosti

absolvent študijného odboru musí prakticky:

- zisťovať stav výživy zdravého a chorého človeka analýzou komplexnej nutričnej anamnézy, antropometrických údajov, somatického vyšetrenia a základných biochemických ukazovateľov,
- ovládať základné komodity živočíšnych, rastlinných a umelých potravín, a kalkulovať ich biologickú a energetickú hodnotu,
- stanoviť potreby základných živín a ochranných látok pre individuálne skupinové požiadavky fyziologickej výživy podľa veku, pohlavia, fyzickej aktivity, fyziologického stavu a aktuálneho stavu výživy,
- stanoviť potreby základných živín a ochranných látok pre pacienta z hľadiska posúdenia závažnosti ochorenia orgánových systémov, jeho klinického priebehu a aktuálneho stavu výživy,
- zvládnuť spôsoby a techniku orálnej a enterálnej výživy a základy parenterálnej výživy, realizovanej na klinických oddeleniach nemocníc (v rámci nutričných tímov) a v ambulantných zdravotníckych zariadeniach (v rámci ošetrovateľských tímov),
- poznať správne spôsoby a technológiu kuchynskej prípravy jedla z hľadiska správnej výživy zdravých osôb a spôsoby prípravy diét pre chorých pacientov,
- poznať spôsoby edukácie jednotlivca a kolektívu v oblasti fyziologickej výživy zdravých osôb v primárnej prevencii neinfekčných ochorení hromadného výskytu, ako aj v oblasti liečebnej výživy pacientov so závažnými ochoreniami metabolickými, gastrointestinálnymi, kardiovaskulárnymi, nefrologickými, osteoartikulárnymi a ďalšími,

- osvojiť si hygienické požiadavky a štandardy stravovacej prevádzky, najmä v osobnej hygiene, hygiene potravín a hygiene výživy,
- poznať aktuálnu epidemiologickú situáciu vo výžive doma a vo svete,
- dokonale ovládať aktuálne spôsoby kalkulácie výživových potrieb pre jednotlivca a kolektívy pomocou programov CT.

Absolvent ako osobnosť musí:

- schopný samostatne myslieť a riešiť problémy, reagovať pohotovo, cieľavedome, rozvážne konať,
- rozvíjať nadobudnuté teoretické vedomosti a získané praktické zručnosti, dokonale zvládnuť manažment fyziologickej a klinickej výživy,
- zvládnuť odborné problémy klinickej výživy zvládnuť efektívnou komunikáciou a spoluprácou: dietológ - dietoterapeut - lekár,
- byť schopný komunikovať na profesionálnej úrovni, získavať informácie, tvorivo a koncepcie riešiť úlohy,
- kontinuálne vzdelávať seba v odbore, formovať a vzdelávať spolupracovníkov, podieľať sa na rozvoji odboru vedecko-výskumnou prácou, prednáškovou a publikačnou aktivitou, ako aj vedecko-populárnymi aktivitami pre výchovu populácie vo výžive.

Vymedzenie jadra znalostí

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru

Jadro znalostí v 1. roku štúdia obsahuje:

- všeobecné jadro (všeobecná a vývinová psychológia, informatika, anglický jazyk, alebo nemecký jazyk)
- predklinické jadro (anatómia, fyziológia, patológia, biochémia, biológia, hygiena, epidemiológia, mikrobiológia, organizácia zdravotníctva)
- jadro fyziologickej a klinickej výživy (klinická propedeutika, farmakológia, metabolizmus živín, klinická prax)

Odporúča sa, aby poslucháč po absolvovaní uvedených predmetov získal aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu v 1. roku štúdia.

Jadro znalostí v 2. roku štúdia obsahuje:

- klinické jadro (vnútorné choroby, chirurgia, pediatria, gynekológia, pôrodníctvo, neurológia, psychiatria, onkológia, ošetrovatelstvo)
- jadro fyziologickej a klinickej výživy (fyziologická výživa, klinická výživa,

hygiena potravín a výživy, metabolizmus živín, klinická prax)

Odporúča sa, aby poslucháč po absolvovaní uvedených predmetov získal aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu v 2. roku štúdia.

Jadro znalostí v 3. roku štúdia obsahuje:

- jadro fyziologickej a klinickej výživy (klinická výživa, hygiena potravín a výživy, epidemiológia výživy, kulinárska technológia, ekonomika stravovacej prevádzky, klinická prax)
- bakalárska práca, štátna skúška (Bc.)

Odporúča sa, aby poslucháč po absolvovaní uvedených predmetov získal aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu v 3. roku štúdia s pridelením 20 ECTS za prijatie bakalárskej práce k obhajobe.

Štúdium sa ukončuje štátnymi záverečnými skúškami

- obhajobou záverečnej bakalárskej práce
- teoretickou štátnou skúškou zpredmetov:
 - **fyziológia výživy**
 - **klinická výživa**
 - **hygiena výživy a potravín**

(d) Zdôvodnenie potreby vzniku študijného odboru:

(e) Príklady podobných študijných odborov v zahraničí:

Vo vyspelých štátoch Európy (Dánsko, Fínsko, Nemecko, Česká republika) a USA sa pripravujú odborníci na terciárnej úrovni. Štúdium je ukončené štátnymi teoreticko-praktickými záverečnými skúškami, ktoré oprávňujú absolventov samostatne vykonávať odborné činnosti v oblasti fyziologickej a klinickej výživy.

(f) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

Študijný odbor fyziologická a klinická výživa a získaná spôsobilosť na výkon povolania v odbore, je nezastupiteľná a nedá sa nahradiť a získať v iných študijných odboroch.

Príbuzný v oblasti lekárskeho vied je študijný odbor 3. stupňa - Vnútorné choroby so zameraním na oblasť diabetológie, porúch metabolizmu a výživy. Z oblasti

nelekárskych študijných odborov sú študijné odbory 1 a 2 stupňa - ošetrovatel'stvo a verejné zdravotníctvo. Spoločnými cieľmi všetkých príbuzných študijných odborov je zdravotná starostlivosť v ústavnej a ambulantnej zložke, ktorej súčasťou je aj výživa pacientov. Študijný odbor fyziologická a klinická výživa je zameraný úzko na fyziologickú a klinickú výživu zdravých a chorých, na posudzovanie, plánovanie, realizáciu, koordináciu a vyhodnocovanie fyziologických požiadaviek na správnu výživu a požiadaviek na výživu chorých.